

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 740 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת בנייה: 777.

עלון מס' 629 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ שמחה בת סרח ז"ל - י"ד תמוז ח' תמוז תשפ"ג

999 פ"ט

בלק - תוכן ענייני הפרשה

- א. בלק מלך מואב מפחד מעם ישראל, שניצחו את סיחון ועוג ושוכנים כעת סמוך לגבולו, וקורא לבלעם בן בעור לקללם.
- ב. בלעם מבקש רשות מהשם ללכת והקב"ה אומר לו, שלא יקללם ושלא יברכם, וכשקראו שליחי בלק לבלעם שנית, הרשה ה' לבלעם ללכת למואב ולדבר אך ורק כפי דברי ה' (כב, ח-ז).
- ג. האתון שעליה בלעם רוכב, רואה מלאך ומשנה מהדרך. בלעם מכה בה והאתון מוכיחה אותו, דו-שיח בין האתון לבלעם. לאחר מכן 'נפקחו' עיני בלעם וגם הוא ראה את המלאך, שהתרה בו שנית, להגיד לבלק אך ורק את שהשם יאמר.
- ד. מפגש בלק עם בלעם (כב, לו-מא).
- ה. בלעם מצוה ב-3 מקומות על בניית 7 מזבחות ועל הקרבת - 14 קרבנות לה' (סה"כ 42 קרבנות) ומנסה לקלל את ישראל בכל אחד מהמקומות. והקב"ה הופך את הקללה לברכה. בלק כועס על ברכותיו של בלעם, ואז בלעם מתנבא על גדולת ישראל לעתיד לבוא, ושישראל יכבשו (לעתיד) את כל העולם ויבוא משיח (כג, א-ל: כד, א-כה).
- ו. במקום לקלל, מציע בלעם לבלק, להחטיא את עם ישראל להצמד ל'בעל פעור', ומצליח להחטיא את עם ישראל בעבודה זרה ובגלוי עריות (כה, א-ד).
- ז. כתוצאה מכך, פורצת מגפה בעם, בה מתים עשרים וארבעה אלף איש. פינחס בן אלעזר הכהן, הורג (תוך כדי שרשרת ניסים), את נשיא שבט שמעון יחד עם בתו של בלק מלך מואב (כזבי בת צור), והמגפה נעצרה (כה, ה-ט).

"מה טבו אהליך יעקב משפנתך ישראל"

(כד, ה) - לא לחיות עבור השכן - סיפור

סח הגאון הצדיק רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: בלעם קינא בעם ישראל בכך שהוא ראה שאין פתחיהם מכוונין זה מול זה, אלא כל אחד חי חיים פרטיים מבלי להסתכל על השני. אנשים רבים חיים בשביל 'מה יאמרו הבריות'. שמעתי סיפור יפה אדם אחד קיבל ירושה סכום כסף רב, הוא רכש דירה בבני ברק והחל לשפצה. באחד הבקרים הוא פסע סביב הדירה החדשה בצוותא עם האדריכל, כדי להתייעץ כיצד לעצב את המדרגות החיצוניות מהבית עד הרחוב. חלף שם אברך אחד, עצר עמד מן הצד, והמתין. שמע האברך כיצד הם חושבים יחד בקול באפשרויות לרצף את המדרגות. כאשר סיימו, אמר להם האברך בקול תקיף: ואני אומר כי השיש צריך להיות קצת כחול עם נקודות אדומות... שאל בעל הבית: מה אתה מתערב בדבר לא שלך?! חשבת כי אתה עומד כאן סתם וממתין לי, מה אתה מתערב בענייננו?! ענה לו האברך. בשביל מי אתה עושה את השיש, ממעשיך נראה שמטרתך היא כדי שהעוברים ושבים יוקסמו מהעשירות שלך, בשבילנו אתה משקיע כספים - א"כ יש לי זכות להביע דעה, מה יפה בשבילי. אנשים חיים בשביל אחרים. אם אדם היה חושב רק לתוך עצמו, חיו יהיו מאושרים, וזה מה שבלעם קינא בעם ישראל - שאין פתחיהם מכוונים זה מול זה, שאינם חיים בשביל השכן. [להגיד]

פותחת הפרשה: "וַיֵּרָא בְּלָק בֶּן צְפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְשׁוּעָה לְאִמְרֵי".

וברש"י: אמר, אלו שני מלכים (סיחון ועוג) שהיינו בטוחים עליהם, לא עמדו בפניהם, אנו על אחת כמה וכמה, לפיכך ויגר מואב. עכ"ד.

בלק שפחד מעם ישראל ידע שבכוח הזרוע לא יוכל להם, פנה לאנשי מדין (כי משה היה שם כ-40 שנה) ושאלם מה כוחם של אומה זו, ענו להם כוחם הוא בפה.

בלק פנה לגדול הנביאים באומות והוא בלעם על מנת לקלל את עם ישראל. עליו נאמר לא קם נביא בישראל כמשה רבינו אבל באומות קם, מי הוא? בלעם הרשע.

בלעם היה יודע דעת עליון (עיין ברכות ז:) וידע בדיוק מתי הקב"ה זועם בכל יום שנאמר (תהלים ז, יב): "וְאֵל-זַעַם בְּכָל יוֹם".

בלעם בתחילה סרב ללכת עם שרי מואב ולאחר מכן כתוב: "וַיַּחַר אֵף אֱלֹקִים כִּי הוֹלֵךְ הוּא" (כב, כב).

הקשה רבנו ה'בן איש חי' זיע"א: לכאורה יש להבין, מדוע כעס הקב"ה על בלעם כשהסכים ללכת עם זקני מואב? והלא הקב"ה בעצמו נתן לו רשות ללכת עימם, שנאמר: "אִם לְקָרָא לְךָ בְּאוֹ הַאֲנָשִׁים קוּם לְךָ אִתָּם!" (כב, ט).

אלא השיב הרב: כשבלעם הרשע קיבל היתר מאת ה' ללכת עם זקני מואב הוא יצא עימם לדרך, אלא שלשרי מואב לא אצה הדרך, ועל כן התנהלו לאיטם, אולם לבלעם אצה הדרך, היות שהוא היה מלא בשנאה פנימית כלפי ישראל ולא היה יכול להמתין ולהתאפק מלקללם, ולכן הוא רץ לפני שרי מואב, ועליו אמרו חכמים: "גדולה שנאה שמקלקלת את השורה!"

וברוב הליטותו לקלל את ישראל, היה מאיץ באתונו ומזרזה שתלך מהר יותר, וכתוצאה מכך היה בלעם מהלך קדימה, ואילו שרי מואב היו נסרכים הרבה מאחוריו.

ולכן כעס עליו הקב"ה, שנאמר: "וַיַּחַר אֵף אֱלֹקִים כִּי הוֹלֵךְ הוּא"! כלומר, הקב"ה לא כעס על עצם ההליכה, שהרי הוא הסכים לכך, אלא הוא כעס על כך שבלעם הולך לבדו, ללא מלווים, ודבר זה הוא עדות ברורה על גודל השנאה שפעפעה בלבו כלפי ישראל, וזה הכעיס את הקב"ה.

ולפי זה יתבאר נפלא דברי המלאך אליו (כב, לה): "לֵךְ עִם הָאֲנָשִׁים וְאָפַס אֶת הַדְּבַר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תִּדְבַר וַיִּלְךְ בְּלָעַם עִם שְׂרֵי בְּלָק!"

כלומר, המלאך אומר לבלעם - אתה יכול להמשיך בדרךך ואיני עוצר אותך מכך, אבל לכל הפחות לך עם האנשים שבאו איתך, ואל תמהר ללכת בקצב מהיר יותר מהם. והלקח נפלא ועצום! עד כמה השנאה יכולה להעביר את האדם על דעתו.

ועל כך הזהירו חז"ל ואמרו (אבות ב, יא): "וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת (שִׁנְאָת חַנּוּם), מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם!"

וכמה עלינו להיזהר בימים אלו בו רבו המחלוקות ושנאת חינום. ועלינו מוטל להשכיח שלום ולקרב את הבריות לאבינו שבשמים. וישמע החכם ויוסיף לקח.

פינחס

"מה טובו אהליך יעקב משכנתך ישראל"

(כד, ה) - הקשר למאה ברכות ביום

בהקשר לפסוק זה, מובא לפניכם קוראים יקרים דברי ה'בן איש חי' (הלכות שנה א', פרשת בלק - פתיחה): נראה לי בס"ד שאמרו רז"ל שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, וזו היא תקנת דוד המלך ע"ה ע"י מעשה שהיה שהיו מתים בכל יום מאה נפשות מישראל ולא היו יודעים על מה ועל מה היו מתים, עד שחקר ובין ברוח הקודש ותקן לברך מאה ברכות בכל יום וסר המות, ורמז לדבר "נאום הגבר הוקם על", "על" בגימטריה = מאה, ואמרו רז"ל סמך למאה ברכות מן התורה בפסוק (דברים י, יב): "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה'". אל תקרי מה אלא מאה, והן הן מאה ברכות שהם ליראה את ה' ולאבהה אותו ולזכרו תמיד ע"י המאה ברכות שמברך בכל יום.

ונראה לי בס"ד הטעם שהועיל תיקון ק' ברכות להכניע הסטרא אחרא דגא דמותא וסר המות, כי ידוע שבסטרא אחרא יש ת' כוחות בסוד והנה עשו בא "וְאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמָּו" והם מספר 'רע עין', ונרמזים באות ת' של מות שנתחברה עם אותיות מ"ו באכילת חוה מעץ הדעת, שזה גם כן נתסבב והתחיל מן ראיית עיניים דכתיב "וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תִאְוָה הוּא לְעֵינַיִם וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֹּאכַל", ולכך נתחברה אות ת' עם אותיות מ"ו ונעשה מות. והנה במאה ברכות יש מאה אזכרות ובכל אזכרה יש ארבע אותיות (שם הו"ה) הרי ת' אותיות, לכך במאה ברכות בטל המות של מאה אנשי שכל גוף אחד מהם בנוי בארבע יסודות שהם ת' יסודות אנשים שהיו מתים בכל יום שזה נמשך מן ת' כוחות סטרא אחרא הרמזים באות ת' של מות, גם ידוע שע"י הברכה שאנחנו מברכים לשמו יתברך אנחנו קונים בזה את הארץ ומלואה, כמו שכתב רבי לוי רמי כתיב "וְהָאָרֶץ נְתַן לְבְנֵי אָדָם", וכתיב "לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ", לא קשיא כאן קודם ברכה, כאן לאחר ברכה.

וזה שכתוב: "מה טובו אהליך יעקב" תיבת מה קאי על מאה ברכות כמו שאמרו רז"ל על פי "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך" - אל תקרי מה אלא מאה, וזהו ע"י מה הם מאה ברכות 'טבו אהליך יעקב' יסתלק המות אשר טומאתו חמורה שמטמא באהל, גם ע"י מה הם מאה ברכות תזכה בארץ הלזו שנעשית 'משכנתך ישראל' שלך היא ע"י הברכה, וכמו שכתוב: "וְהָאָרֶץ נְתַן לְבְנֵי אָדָם" - היינו לאחר ברכה.

ודע דאף על גב שכל הברכות אנשי כנסת הגדולה שהם עזרא הסופר ובית דינו תיקנום, אל תסבור לומר שמימות משה רבינו ע"ה עד כנסת הגדולה לא היו מברכים כלל, שדבר זה לא יתכן מכמה טעמי תריצי, אך העניין הוא כמו שהיה בתפילה שקודם אנשי כנסת הגדולה היה כל אחד מסדר תפילתו כפי צחות לשונו, עד שבאו אנשי כנסת הגדולה ותקנו ל"ח ברכות - בתפילת שמונה עשרה - על הסדר שיהיו ערוכות בפי הכל בשווה, וכן היה עניין הברכות שהיה כל אחד ואחד מברך ומסדר ברכתיו כפי צחות לשונו ובאו אנשי כנסת הגדולה ותקנו נוסח כל הברכות שיהיו ערוכות בפי הכל בשווה. וכמו שכתב הרב ידי אליהו גאליפפה ז"ל ד' ב' יע"ש, וקודם שתיקן דוד המלך ע"ה לא היו מדקדקים לברך כל אחד ואחד מאה ברכות כפי צחות לשונו הן בדרך תפילתו והן ע"פ הנאותיו אלא כאשר יזמן יש מברך עשרים ברכות יש ארבעים יש ששים או יותר, עד שבא דוד המלך ע"ה ותקן לברך כל אחד ואחד מאה ברכות בכל יום, אך עדיין אין הנוסח שווה ואתו כנסת הגדולה ותקנו נוסח שווה לכל אדם.

"ויפתח ה' את פי האתון ותאמר לבלעם..."

(כב, כח) - הצורך בנס של פתיחת פי האתון

'רבנו בחיי' ביאר טעם לאיזה צורך עשה הקב"ה נס גדול לפתוח פי האתון לדבר: 'דיבור האתון נס גדול וחוש מדרך הטבע, והיה זה לכבוד ישראל, כי הקב"ה הפליא לעשות ורצה לשנות סדרי בראשית בדיבור הבהמה, לומר שאפילו הבהמה תכיר ותדע שאין השליחות הזה ראוי להיעשות, ואין צריך לומר המין האנושי שהוא משכיל, כי אפילו הבהמה שאין לה שכל תשכיל שאין ראוי להסכים בקללת עם, כי ברוך הוא'.

ובמדרש (במדבר רבה פ"ג ט) מובא: אצל אליהו הנביא ונביאי הבעל (מלכים-א' י"ח), השיב הפר ואמר לאליהו: 'אני וחברי יצאנו מבטן אחת מפרה אחת, וגדלנו במרעה אחד, והוא עלה בחלקו של מקום, ושמו של הקב"ה מתקדש עליו, ואני עליתי בחלק הבעל להכעיס את בוראי'.

וכמו שבפר זה נעשה נס למעלה מדרך הטבע, שנפתח פיו ודיבר דיבורים בכדי שעל ידו יתקדש שם שמים, כמו כן, פתח הקב"ה את פי האתון והפליא לעשות שינוי בסדרי בראשית לכבודם של בני ישראל, שבזה מתקדש שם הקב"ה. [אוצר פלאות התורה]

האם האתון דיברה ממש

מובא במשנה (אבות פ"ה מ"ו): 'עשרה דברים נראו בערב שבת בין השמשות... ופי האתון'. ומפרש הרלב"ג - ר' לוי בן גרשום זצ"ל: פי האתון הוא מהדברים שנבראו בין השמשות. גם הרמ"א (תורת העולה פ"ח) העיר ממשנה הנ"ל שפי האתון הוא אחד מעשרה דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות. והרמב"ם כתב (פ"ב ח"ב) שהיה במראה הנבואה, והנה רבים פקפקו עליו, שהרי אמרו כאן שפי האתון נברא במעשה בראשית, ואיך נאמר שהיה במראה הנבואה'.

אמנם כן כתב הרשב"ש - ר' שלמה בן שמעון דוראן זצ"ל (סימן מ"ד) שהיה זה בהקיץ ולא במראה נבואה, וכן דעת הרמב"ן וזו הראוי להאמין בו וללכת בנתיבה.

באיזו שפה דיברה האתון?

ב'מושב זקנים' (בראשית ג, ד) כתבו דבר פלא, מדכתיב (שם י"א, א): 'וַיְהִי כֹל הָאָרֶץ שְׁפָה אֶחָת' - כולם דיברו בלשון הקודש, וחיות ועופות בכלל. וכן מה שכתוב (בראשית ג, ד) 'וַיֹּאמֶר הַנְּחָשׁ הֵינּוּ בִלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ. ורק לאחר חטא דור הפלגה שנפרדו השפות ל-70 לשון, התחילו גם החיות והעופות לדבר ולצפצף בלשון המיוחד להם.

לאור דברי התוספות, גם אתונו של בלעם דיברה בלשון הקודש, ש'פי האתון' הוא אחד מעשרה דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות, ופירשו המפרשים (באבות שם) בעת בריאת העולם נברא 'הפה בבריאה' שהאתון תוכל לפתוח פיה ולדבר, ובימי בלעם יצא מהכח אל הפועל. והיות שבבריאת העולם דיברו בעלי החיים בלשון הקודש, מסתמא הושם בפי האתון לשון הקודש.

טעם מיתת האתון אחרי שדיברה

במדרש (תנחומא סי' ט) איתא: 'כיון שדיברה (האתון) - אחרי דבריה מתה, שלא יהיו הבריות אומרים זו האתון שדיברה ועושין אותה עבודה זרה'. אבל רש"י (ד"ה ואותה) כתב טעם פלא בשם המדרש: 'ועתה מפני שדיברה והוכיחתו ולא יכל לעמוד בתוכחה, הִרְגָהּ, שלא יאמרו זו היא שסלקה את בלעם בתוכחה ולא יכל להשיבה, שחס המקום על כבוד הבריות, וכן 'וְאֵת הַבְּהֵמָה תִּהְרַגוּ' (ויקרא כ, ט"ו) 'וְהִרְגַתְּ אֶת הָאִשָּׁה וְאֵת הַבְּהֵמָה' (שם פסוק ט"ז)'.
רואים ממדרש זה, בגודל הזהירות שחייב כל אחד להיזהר בכבוד הבריות, שהרי אפילו על רשע כבלעם חס המקום על כבודו שלא יתבייש, ועל אחת כמה וכמה שיש להיזהר שלא לבייש יהודי, אפילו כשאינו מתנהג כשורה.

הסבא הכיר את הבחור, ובו ברגע החל לצעוק כלפי חתנו, אבי הכלה "תגידי לי, אתה נורמלי?! איזה חתן הינך לוקח לבתך?! הרי מדובר בבחור מושחת שבמושחתים!!! מושחת! ובו ברגע התבטל השידוך!

מידה כנגד מידה: הבחור החזיר את הזקן לרחוב, ומן השמיים סובבו שגם הוא יחזור בבושת פנים ובפחי נפש הביתה משמחת ליבו. [ברכת דוד]

וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין (כד, ג) - המשקפיים של בלעם - סיפור

רבי דוד מנובהרדוק זצ"ל, מבחירי תלמידי רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, מספר סיפור בספרו 'גליא מסכת' (ח"ב דרוש לפרשת בלק), סיפור שמקורו הוא 'שנכתב בספרי קורות העתים הנקרא 'קראניקי' ('כרוניקה', ספרי היסטוריה), עליו הוא מציין שהוא מקביל לסיפורו של אלכסנדר מוקדון שהביא ר"י אבן שועיב: באחת ממדינות אפריקה ממוקמת עיר הבירה על הר גבוה ונישא. על שטחו של ההר לא היה כל מקור מים, ולכן מחיית תושבי העיר הייתה תלויה בבאר המים אשר בבקעה הסמוכה לעיר.

'ויהי היום' מתאר רבי דוד, 'נולדה באותה באר בריה אחת, אשר היה לה ארס חזק וחרף מאוד בריסי עיניה, עד אשר כל איש ואשה אשר נקרב לגשת אל הבאר לשאוב, מיד היה ניזק ע"י הבטת הבריה, ולא יכלו לקרב אל הבאר כי כל הקרב יומת'.

ניסו התושבים ללחום באותה בריה, אך לא עלתה בידם. הביאו התושבים את יועץ מלך ארץ תימן, באמרם שארץ תימן מגדלת חכמים ונבונים, אך אף הוא לא מצא מענה לבעיה, עד שנמנו וגמרו לבקש את עצת רב היהודים.

לצורך כך הם התירו באופן גורף את האיסור שהיתה בתוקף עד כה - שלא לאפשר ליהודים להתגורר בעיר הבירה.

לאחר שרב היהודים בחן היטב את הנעשה בבאר, פנה הוא אל המלך במשל: כשאדם קולע אבן, יכול הוא לפגוע למרחוק. אולם אם האבן פוגעת בקיר, יכולה היא לקפוץ חזרה ולפגוע בקולע עצמו. כך גם עלינו לעשות לאותה בריה, ולהמיתה בארס שלה, וזאת על ידי מראה גדולה, וכשהבריה תביט במראה - יחזור אליה ארסה וימיתה. ואכן ניאות המלך ליישם את עצת רב היהודים.

אנשי המלך הביאו מראה מסוג פשוט ביותר, שאמנם הצליחה להחליש את הבריה, אך לא להמיתה. כתוצאה מכך, במשך תקופה קצרה אכן הייתה הבריה מושבתת, אולם לאחד זמן היא חזרה להזיק כבראשונה.

שוב נקרא הרב ליעץ. הרב הבין כי הסיבה לכך שהבריה לא מתה היא בשל איכותה הירודה של המראה.

לכן המליץ להם להשקיע במראה איכותית, ואכן הבריה מתה, לרווחתם של כל תושבי העיר.

בדרושו כותב רבי דוד מנובהרדוק: 'ועתה אבוא על פי זה לבאר עניין מעשה בלעם, שהיה ממש מעניין המאורע ומעשו של מזיק שנתהווה בתוך הבאר הנ"ל, בלעם ביקש להזיק את ישראל בעינו הרעה, והתקין לעצמו מכשיר מיוחד, כעין משקפיים, שעל ידם חיזק את כוח ראייתו ואת כוח ההזיק. אלא שהקב"ה פעל שהארס שיצא מעינו - חזר והזיק אותו עצמו!

"ויקם בלעם בפקר ויחבש את אתנו" (כב, כא)

אמרו חז"ל (במדבר רבה י ה): "כל מעשיהם של צדיקים בזריזות וימהר אברהם, ו'תמהר רבקה', אבל לא כן במעשה הרשעים". אף על פי שאנו רואים שהעולם החומרני אינו נח לרגע. אין זאת אלא קינאת איש ברעהו; זריזות אין כאן.

יש פעמים והאדם מצווה בזריזות ובחריצות אך השטן לא יניח לו. הוא יחפש כל מיני דרכים על מנת למנוע את הלהיטות וההתלהבות מקיומה של מצווה בלהט ובמרובה. לא אחת מניח השטן מכוול קטן הגורם להפוך את הקערה על פיה, ומתוך להיטות אחר המצווה ועשייתה במרץ ובהתלהבות יחפש השטן דרך למוטט בבת-אחת את כל הלהיטות, וכפי שיעיד המעשה הבא:

הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל, מראשי ישיבת מיר, הביא בקונטרס "הדרכה לתקופת השידוכים" סיפור נורא, המחדד את המסר שיש דין ויש דיין, ואדם העושה מעשים שאינם כשורה, לא יימלט מהדין.

הגאון זצ"ל סיפר, שידוע לו על מקרה של בחור שנהג במכונית, ויצא משכונת בית וגן בירושלים לכיוון מרכז העיר. בצומת היציאה מן השכונה הוא פוגש באדם קשיש, המשרך את דרכו בכבדות ובקושי רב. לאן אתה צריך להגיע? - שאלו הבחור.

הזקן השיב, שצריך להגיע לרחוב פלוני, הנמצא בדיוק באותו איזור לשם נוסע הבחור. הבחור העלה את הישיש לרכבו ונסע לכיוון היעד.

כשהגיעו אל רחוב הסמוך ליעד, אמר הבחור לזקן: הרחוב שאתה צריך להגיע אליו נמצא כאן בסמוך, ולכן אבקש שתדך כאן, כי הכניסה עם הרכב עד לרחוב תאריך לי את הנסיעה בכמה דקות, וכיוון שאני ממנהר, אבקש שמכאן תמשיך קצת ברגל. הישיש שומע אך מבקש בכל זאת מהבחור: אנא תיקח אותי עד לכתובת אליה אני צריך להגיע, כי ההליכה קשה עליי.

למרבה הפלא הבחור מסרב ושוב טוען שהוא ממנהר... ושוב הישיש מבקש ומתחנן ומסביר, אם הייתי נוסע באוטובוס, גם אז הייתי מגיע עד לכתובת ההיא, ועל אחת כמה וכמה במונית. אבל הבחור נותר בסירובו המוחלט ומתעקש שהישיש ירד. הזקן ממשיך להתחנן...

מה שקרה באותו רגע הוא ממש בלתי יאמן. הבחור התרגז מאוד וחמתו בערה בו. הוא החל לנסוע חזרה לשכונת בית וגן והוריד את הישיש בדיוק באותה צומת בה העלה לרכבו ונסע לדרכו! נורא ואיום!

לא היה לו זמן להיכנס כמה רגעים לאותו רחוב, אך לחזור דקות ארוכות לבית וגן כן היה לו פתאום זמן...

והנה חלפו מספר חודשים, והבחור שלנו המצוי בתקופת שידוכין, נפגש כמה פגישות עם משודכת פלונית.

הכל התנהל למישרין הבחור והבחורה החליטו להתארס בשעה טובה. בגלל המהירות שבה התנהלו העניינים, לא הספיקו הסבים והסבתות משני הצדדים להגיע ל"וורט".

המשפחות המחותרות סיכמו שהמסיבה של האירוסין תיערך ברוב פאר והדר בעוד יומיים באולם פלוני. הבחור "היקר" מידענו מגיע למסיבת אירוסיו כולו זורח מאושר. הוא נכנס לאולם לוחץ ידי הקרובים ולפתע כמעט מתעלף. היה זה כאשר ניגש ללחוץ את ידו של הסבא מצד אם הכלה.

חשכו עיניו להיווכח שמדובר בלא אחר מאשר היהודי הזקן ההוא שעלה על רכבו בצומת היציאה מבית וגן...

"מה טבו אהליך יעקב משפנתך ישראל"

(כד, ה) - **בזכות התורה ולומדיה**

בגמרא (מכות י.) מובא, "אמר ר' יהושע בן לוי, מאי דכתיב 'עמדות היו רגלינו בשערך ירושלים', מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה, שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה". מבואר שהכוח להצליח במלחמה, הוא לא תלוי בכוח גשמי, ולא בכמות הנשק וכלי המלחמה, אלא כולו תלוי בעסק התורה, וכמה שיש יותר "שערי ירושלים שעוסקים בתורה" בכמות ובאיכות, כך כנגד זה ההגנה על כלל ישראל מתחזקת והולכת, וכשיוצאים למלחמה זוכים לעמוד ולנצח.

וכיוצא בדבר מצינו במדרש (בפתיחה לאיכה אות ב') רבי שלח לרבי אסי ולרבי אמי שיתקנו את ערי ארץ ישראל, ורבי אסי ורבי אמי היו יוצאים לערים וביקשו לדבר עם "שומרי העיר", וכשבאו אליהם שומרי העיר והשדות, היו אומרים שאלו אינם שומרי העיר אלא מחריבי העיר. וכששאלו מי הם שומרי העיר, אמרו "אלו שהוגים ומשננים ומשמרים התורה יום ולילה".

מבואר, שכוחו של ישראל תלוי רק בעסק התורה, ובזה הערים שמורות בשמירה עליונה. עוד מצינו במדרש (איכה א' ל"א).

רבן יוחנן בן זכאי היה אצל אספסיאנוס והגיע לפניו רבי אלעזר ברבי צדוק, וקם רבי יוחנן מלפניו.

אמר לו אספסיאנוס, וכי מלפני הזקן המאוס הזה אתה עומד. אמר לו אם היה בעיר עוד אחד כמותו והיה עמך עם כפליים כמו שיש עתה עמך, לא היית יכול לכבוש העיר. אמר לו מה כוחו וגבורת צדקו. אמר לו: אכל תאנה אחת והיה חוזר ולומד על אותה אכילה מאה דרשות".

מבואר שהניצחון במלחמה הוא רק בכח התורה, וכשהגויים באים להילחם בישראל ומצליחים, הסיבה שחסר תורה בישראל, ואילו היו עומדים אנשים ולומדים במסירות נפש כרבי אלעזר ברבי צדוק, הגויים לא היו מצליחים במלחמתם. ואפילו אם יעמדו רבבות חיילים גיבורים נגד ישראל, כשיש מספיק תורה בישראל הם לא יצליחו.

העוסק בתורה מתעלה וכל העולם מתעלה עמו

במשנה באבות (פ"ו ב') תנן, "וכל מי שעוסק בתורה תדיר, הרי זה מתעלה". מבואר שהדרך להתעלות היא בעסק התורה, ועלינו לדעת שכשאדם מתעלה, לא רק הוא לבדו מתעלה אלא כל העולם כולו מתעלה עמו.

השל"ה הק' כותב שבכל דור ודור לפי כוח התורה שהיה באותו הדור, כך היה המצב הרוחני של הדור כולו, ובדורות הראשונים כשהיו לומדים את התורה בעל פה, ומסירת התורה הייתה איש מפי איש, זכו להתעלות למצב כזה של "תורתי בקרבם". ולאחר מכן כשנחלשו והתחילו לכתוב את התורה, נחסרה מהם הדרגה הזו. וכך בכל דור ודור כפי עסק התורה כך הייתה המעלה של הדור כולו ושל כל יחיד ויחיד.

מעשה בבחור כישרוני מתל אביב שהתחזק בלימוד התורה, ובכל יום היה בא לבני ברק ללמוד בישיבת פוניבז' ובלילה חזר לישון בביתו שבתל אביב, ובישיבה היה יושב ולומד בהתמדה גדולה, וזכה לסייעתא דשמיא והבין והצליח בלימוד התורה. ואפילו שלא היה מתלמידי הישיבה, בכל זאת היה יושב בישיבה כאחר הבחורים ולומד ומתעלה.

עד שביום מהימים הפסיק לבוא עוד, והתברר שהוא קיבל משבר קטן, וחזר לדרגתו הקודמת כשהיה לפני שהתחזק. ובשעתו סיפרו הדבר לחזו"א זצ"ל. והוא כתב לו מכתב, ועוררו על כך שכל אדם שחי בעולם, הוא לא אדם פרטי

לעצמו, אלא הוא חלק מהדור כולו, והדור כולו הוא כאיש אחד שכל אבר ואבר הוא אדם אחר, ומתוך כך הדבר הזה שהפסיק ללמוד כואב לו על כך שאחד מהאברים של הדור נפגע (המכתב נדפס בקובץ אגרות ח"א אגרת ז'): "שלום ליקירי שיחי, אם טבע האדם לאהוב את הבהירות ולהתעצב על השעמום, יוצא לפניו תמיד שאיפה להציג את כל גוף גלמי לגוף מורכב בעל פרקים, למען תהיינה ידי השכל חרוצות לפרקם וללמוד את פרקי החכמה האצורים בכל גוף נברא. רצוני לעמוד על חלוקת הדורות שראה הבורא יתברך כי טוב, ואמרו חז"ל שהראה הקב"ה לאדם הראשון דור דור, מזה יש לנו אישור, מציאותו של שם דור. והוא גוף מוצק של פרקים, וכל איש הוא אבר מאברי הגוף, חיים משותף בנשמה משותפת. ובהיותי אבר של הגוף, כואב לי כל פגע של אחד האברים החיים אתנו, מנקודת רגש קדש הנזכרת אני פונה אליך להגיד לך יקירי, כי למרות שלא נפגשתי עמך מעולם נפשי קשורה אליך לשמע אוזן כי היו ימים אשר התענגת על לימוד התורה ואשר חוננת ברגש קדש בלב מבין בלתי נפרץ. מאוד יכאב לבי לשמוע אוזן כי רוח עוועים פזרו אבק על דרכך ואולי על עפעפך, כמובן אין לי הצדקה להטיל חובה עליך למנוע כאבי, אבל חשבתי כי תאשם נפשי בהעלימי זאת ממך. באהבתי הייתי מתענג על תשובתך היקרה. והנני כופל שלו' המכחה לדברך היקרים". (המשך הסיפור היה, לאחר שקיבל המכתב מהחזו"א התיישב לכתוב לו מכתב בחזרה, וכשהגיע המכתב לחזו"א וקראו, ואמר בעצב "כבר מאוחר מידי, אין מה לעשות עמו") ובאמת דבר זה הוא חיזוק כללי ללימוד התורה להכיר שהלימוד הוא לא לימוד פרטי שקשור ללומד בעצמו, אלא הדבר שייך לכלל כולו, וכפי הלימוד כך הוא משפיע לכל הכלל עליה והצלחה. (שלמים מציין)

**בברכת התורה
רון ברינה**

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טוביה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רזה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כחון בת חביבה: האובה (דייזי) בת טוביה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עלזר: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן גר: גולן בן דינה אוטלי בת גלית: וקטריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חת: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תורן יפה

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים